

ת"פ 53463/08/19 - מדינת ישראל, המאשימה נגד רנט שוקורוב (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 53463-08-19 מדינת ישראל נ' שוקורוב(עציר)
בפני כבוד השופטת רונית בש
בעניין: מדינת ישראל - המאשימה
נגד
רנט שוקורוב (עציר) - הנאשם

גזר דין

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות כתב האישום לאחר תיקונו, בהסכמת הצדדים, בביצוע עבירה של ניסיון שוד, עבירה לפי סעיפים 402(א) ו-25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובעבירה של החזקת סמים לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיף 7(א) + 7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. לא גובשה בין הצדדים הסכמה לעונש.

כתב האישום המתוקן

2. בעובדות כתב האישום המתוקן נטען כי בתאריך 15/4/19 בסמוך לשעה 11:00, הגיע י.ע. (להלן: המתלונן), יליד 1934, עם רכבו מסוג פיג'ו (להלן: הרכב) לאזור שוק תלפיות בחיפה (להלן: השוק), החנה אותו בחנייה ברחוב יחיאל 20 (להלן: החניון) ופנה לערוך קניות בשוק.

לאחר שסיים את קניותיו, יצא המתלונן מהשוק, בעודו מחזיק בידו שקית ובה מוצרים אותם רכש, וכשבכיס מכנסיו הימני- אחורי ארנק שהכיל כ- 1000 ₪. הנאשם, אשר שהה באותה עת בשוק והבחין במתלונן כשברשותו ארנק עם כסף, החליט לשדוד ממנו את הארנק, והחל לצעוד אחריו לשם כך.

בשעה 11:38 הגיע המתלונן לאזור בו חנה רכבו בחניון כשהנאשם צועד אחריו. בעודו עומד מאחורי המתלונן ולאחר שהתקרב אליו, הכניס הנאשם את ידו לכיס מכנסיו של המתלונן בכוונה לגנוב את הארנק, וכתוצאה מכך נשמטה השקית מידו של המתלונן. בעוד ידו של הנאשם בכיס מכנסיו, ניסה המתלונן למנוע ממנו לגנוב את הארנק בכך שנאבק בנאשם, תפס בידו וצעק לו שיריד ממנו את היד, זאת תוך כדי שהוא נשען על רכבו כתוצאה מהמאבק.

בהמשך לאמור, וכתוצאה מהמאבק בין הנאשם למתלונן, המתלונן נפל על חומת בטון הסמוכה לרכב, בעוד הנאשם ממשיך לנסות ולהוציא את הארנק מהכיס, במטרה לשלול אותו שלילת קבע, זאת תוך כדי שהמתלונן צועק

ונאבק בו בניסיון למנוע ממנו את גניבת הארנק.

בשלב מסוים, נוכח צעקותיו של המתלונן ומאבקו בנאשם, ולאחר שאישה המתגוררת בסמוך לחניון הבחינה במתרחש וצעקה אף היא, הרפה הנאשם מהמתלונן ונמלט מהמקום, מבלי שהצליח לגנוב את הארנק.

בתאריך 19/8/19, בעקבות המתואר לעיל, נעצר הנאשם על ידי משטרת ישראל. בחיפוש שנערך על גופו של הנאשם נמצאה שקית שהכילה סם מסוכן מסוג הרואין במשקל כולל נטו של 0.0960 גרם, לצריכה עצמית ללא היתר ורישיון מהמנהל.

תסקיר שירות המבחן

3. תסקיר שירות המבחן שהוגש ביום 26/11/19 מלמד כי הנאשם בן 29, רווק, עלה ארצה בשנת 1999 יחד עם הוריו. טרם מעצרו היה הנאשם דר רחוב במשך מספר חודשים. התסקיר מלמד כי הנאשם חווה קשיי הסתגלות והתאקלמות בארץ, וכי מילדותו התמודד עם משברים רבים שלא זכו למענה הולם. הנאשם גדל בקונסטלציה משפחתית קשה ומורכבת וסבל מקושי ביצירת קשרים חברתיים. שירות המבחן העריך כי כל אלו היוו קרקע פורייה לדפוסי התמכרות שנוצרו אצל הנאשם כדרך להתמודד עם קשייו אלו. לעניין זה סיפר הנאשם כי כבר בשחר נעוריו, בהיותו בן 12, החל לשתות אלכוהול. לפני כחמש שנים החל הנאשם להשתמש בסמים מסוג חשיש בתדירות שבועית, ובהמשך, לפני כארבע שנים, החל להשתמש בסם מסוג הרואין, באופן קבוע כשבמקביל צרך גם אלכוהול. שירות המבחן התרשם כי כיום הנאשם מבין את ההשלכות הקשות, הן במישור הפיזי והנפשי והן במישור הכלכלי, הנובעות מהתמכרותו.

עוד עולה מתסקיר שירות המבחן, כי לאורך השנים הנאשם גילה יכולת נמוכה להסתגלות ושמירה על יציבות במסגרות. הנאשם גויס לצה"ל כחייל מקא"מ, אך לדבריו, מאחר שלא גויס להיות לוחם, ערק מהצבא למשך שנה, נאסר ונכלא. לאחר מאסרו הצבאי שנמשך כשלושה חודשים, שוחרר מהשירות הצבאי. לאחר שחרורו מצה"ל החל הנאשם לעבוד יחד עם אביו באופן יציב כ- 7 שנים, עד שנעצר בשנת 2017. הנאשם שולב באשפוזית "טמרה" לצורך גמילה מחומרים ממכרים ובסיום הטיפול, הועבר להמשך טיפול בקהילת "אילנות", תחת צו פיקוח מעצרים של שירות המבחן. הנאשם חווה בקהילה קשיי הסתגלות רבים ולאחר חמישה חודשים הורחק מהקהילה עקב שימוש בהרואין. לאחר הרחקתו, שהה הנאשם בתנאי מעצר בית בבית אמו, אך גם שם לאחר כחודש ימים, חזר לשימוש בסם, הפר את תנאי מעצרו, ואז נשפט והוטל עליו עונש מאסר בפועל למשך 7 חודשים. לאחר שחרורו ממאסר, בחודש נובמבר 2018, חזר הנאשם לגור עם אביו ולעבוד עמו, אך לאחר חודשיים, שב לסורו וסולק מבית האב בעקבות כך, ומאז הוא דר ברחוב עד שנעצר.

שירות המבחן ציין כי לחובת הנאשם הרשעה קודמת משנת 2018 בעבירת התפרצות בגינה נדון, כאמור, ל-7 חודשי מאסר בפועל. בהתייחס לביצוע העבירה הנדונה תיאר הנאשם בפני שירות המבחן כי ביצע את העבירה מתוך רצון להשיג "כסף קל" למימון הסם. שירות המבחן התרשם, כי הנאשם מגלה אמפטיה כלפי המתלונן, מביע צער וחרטה על מעשיו ומסוגל להעמיד עצמו במקום הנפגע ולהבין את חומרת הפגיעה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם אומנם לוקח אחריות על מעשיו, אך עם זאת ניכר שמייחס את מעורבותו בפלילים לשימוש בסמים ובכך מסיר חלק מאחריותו האישית. הנאשם אינו מעוניין בהשמטתו במסגרת קהילה טיפולית ואף מתקשה להאמין בכוחותיו ליצירת שינוי בחייו והוא כיום חסר תמיכה משפחתית. עם זאת, הנאשם מביע מוטיבציה לשמור על ניקיון מסמים ולהיות מטופל בתחום זה במסגרת שב"ס. שירות המבחן מעריך בתסקירו, כי לא ניתן לשלב את הנאשם במסגרת טיפולית בקהילה, אך ממליץ לבחון אפשרות לשילובו בטיפול בהתמכרויות בין כותלי הכלא, אם יוטל עליו עונש של מאסר.

תסקיר נפגע העבירה (להלן גם: המתלונן)

4. מתסקיר נפגע העבירה מצטיירת תמונה של פגיעה שערערה את תחושת הביטחון של המתלונן. המתלונן, אדם מבוגר בן 85, נפגע על ידי הנאשם שעה שערך קניות בשוק, שאז ניסה הנאשם לגנוב את ארנקו. לדברי המתלונן, כתוצאה מהמאבק עם הנאשם הוא נפל על חומת בטון וסבל משפשוף קל בידו וחבלה קלה בראשו. המתלונן נאלץ להתמודד, מלבד הקשיים הכרוכים בגילו המתקדם, גם עם החרדות המלוות אותו מאז נפגע על ידי הנאשם. עם זאת, הוא שב והדגיש, כי החבלות הפיזיות, בידו ובראשו, לא היו קשות ולא עוררו אצלו דאגה.

שירות המבחן התרשם, בשיחה עם המתלונן, מגבר אופטימי, נמרץ ופעיל, שומר על רוח נעורים ומנסה לצמצם, ככל שניתן, את השלכות הפגיעה על חייו. המתלונן סיפר כי עד לאירוע, ניהל אורח חיים עצמאי, נהנה לטייל בעולם ולבלות בקרב בני משפחתו, חרף בעיות רפואיות מהן הוא סובל, לרבות בעיות רפואיות בליבו, בעטיין עבר ניתוח מעקפים.

עוד עולה מהתסקיר, כי המתלונן חש כי הנאשם ראה בו "טרף קל", ניצל את גילו המבוגר ותקף אותו לאחר שעקב אחריו. עם זאת, המתלונן תיאר בפני שירות המבחן את תחושת הסיפוק עת שהצליח למנוע את גניבת ארנקו, מה שמסמל, להערכת שירות המבחן, את כוחותיו ואת יכולתו לשמור על כבודו גם בהיותו מוחלש פיזית. עורכת התסקיר סבורה, כי האירוע פגע ברווחתו הנפשית של המתלונן, שכן הוא נאלץ להתמודד עם רגשות חרדה, דריכות ומתח ואלו פוגעים ביכולתו להתנהל באופן חופשי וספונטני. עם זאת, גם כיום מסרב המתלונן לקבל עזרה מילדיו וממשיך להתנהל באופן עצמאי.

שירות המבחן התרשם כי המתלונן נאחז בתפקידים המעניקים לו משמעות ותחושת סיפוק, אולם נראה כי בעקבות מעשיו של הנאשם תחושת הביטחון שלו נסדקה והוא חי כיום בצל תחושות של מתח ופגיעות שלא חווה קודם לכן. בד בבד צוין כי המתלונן אינו חש כיום צורך בקבלת מענה טיפולי לעיבוד הפגיעה שעבר.

נוכח תמונת הנזקים המצטיירת, כאמור, מתסקיר נפגע העבירה, ממליץ שירות המבחן להשית על הנאשם, בין יתר רכיבי הענישה, פיצוי כספי משמעותי לטובת המתלונן.

5. ב"כ המאשימה הגישה את גיליון המרשם הפלילי של הנאשם (ט/1), וכן את גזר דין שניתן נגדו ב-ת.פ. 7108-10-17 ממנו עולה כי לחובתו מאסר על תנאי בר הפעלה בן 8 חודשים אותו עותרת המאשימה להפעיל במצטבר לעונש המאסר בפועל שיושת עליו בתיק זה (ט/2). כמו כן, הגישה ב"כ המאשימה את טיעוני המאשימה לעונש בכתב (ט/3).

בטיעוניה לעונש פרטה ב"כ המאשימה את עובדות כתב האישום המתוקן כדי ללמד על חומרת מעשיו של הנאשם. נטען כי מעשים דוגמת אלו שבביצועם הורשע הנאשם, מכוונים לפגוע ברכוש הזולת ובגופו, ומעבר לכך הם פוגעים באופן קשה בתחושת הביטחון של האזרח, בשלמות גופו ובקניינו. נטען כי ערכים אלו הם בעלי חשיבות עליונה בחברה מתוקנת ופגיעה בהם מחייבת ענישה מחמירה ומרתיעה.

במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען על ידי המאשימה כי מעשיו של הנאשם לא נעשו באופן ספונטני וכי קדם להם תכנון מראש- הנאשם הגיע לשוק תלפיות, הבחין במתלונן כשברשותו ארנק עם כסף, ואז גמלה בלבו ההחלטה לשדוד את המתלונן והוא צעד אחריו אל עבר האזור בו החנה את רכבו, ובעודו עומד מאחורי המתלונן, הכניס את ידו לכיס מכנסיו בכוונה לגנוב את ארנקו ולא חדל מכך אף שהמתלונן נפל על חומת בטון ורק צעקותיו הביאו להימלטות הנאשם. נטען כי ניסיון השוד בוצע בצהרי היום ובטבורה של עיר, דבר המלמד על התעוזה הרבה וכן על היעדר המורא של הנאשם. עוד נטען ע"י המאשימה כי האלימות שננקטה נגד המתלונן במפתיע מהווה נסיבה לחומרה, מה גם שפוטנציאל הנזק הגלום בביצוע העבירה הוא גבוה וצריך אף הוא להילקח בחשבון.

ב"כ המאשימה הפנתה, בטיעוניה הכתובים, לפסיקה להמחשת עמדתה של המאשימה לעונש בתיק זה. לעניין מדיניות הענישה הנהוגה, ציינה המאשימה כי עבירות השוד על נגזרותיהן השונות הפכו לעבירות נפוצות כדרך להשגת 'כסף קל', וכי הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שהעבירה מבוצעת כלפי קשישים, דבר המחייב ענישה מחמירה. בסיכומו של דבר, ביקשה המאשימה לקבוע בתיק זה מתחם עונש הולם הנע בין 30-60 חודשי מאסר בפועל.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנתה המאשימה לתסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם, תוך שציינה כי בעבר הנאשם שולב במסגרת חוץ ביתית, נכלא בצבא, שולב באשפוזית לגמילה מסמים אך עזב על דעת עצמו. עוד ציינה המאשימה כי הנאשם נעדר תמיכה משפחתית על רק התמכרותו לסמים, וכן כי הנאשם שלל בפני שירות המבחן רצון להשתלב בקהילה טיפולית, ובהתאם לכך נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו.

נוכח מכלול הטעמים שפורטו לעיל, ובשים לב לעברו הפלילי של הנאשם ועונש המאסר על תנאי התלוי ועומד נגדו, סבורה המאשימה כי יש למקם את עונשו של הנאשם ברף האמצעי של המתחם לו היא עותרת, ולהפעיל את עונש המאסר על תנאי בן ה- 8 חודשים, במצטבר לעונש שיושת עליו בתיק זה, זאת בנוסף לעונש של מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן.

6. ב"כ הנאשם, בטיעונו לעונש, הדגיש את הבושה והחרטה הכנה שחש הנאשם על מעשיו, כפי שעולה שוב ושוב מתסקיר שירות המבחן. עוד נטען כי מדובר באירוע של ניסיון לשוד המצוי במדרג הכי נמוך, שכן לא נגרם, לשיטת ההגנה, כל נזק למתלונן ולא קדמו למעשה תחכום ותכנון, מה גם שהנאשם לא חבר לשותפים נוספים ולא נעזר בכלי כלשהו. נטען ע"י ב"כ הנאשם, כי הנאשם לא הכה את המתלונן ולא הפחידו ואף אחז בו כשנפל לכיוון החומה, ולכן המתלונן לא נפגע, על אף שמדובר באדם מבוגר. צוין כי הנאשם ויתר ועזב את המקום עת שהבין שיש צורך להפעיל כוח רב יותר מעבר למשיכת הארנק.

עוד נטען ע"י ב"כ הנאשם, כי תסקיר נפגע עבירה, מלמד כי לא נגרם למתלונן נזק גופני כלשהו ולא הוחמר מצבו הרפואי כתוצאה מהאירוע שבפנינו, מה גם שמהתסקיר עולה כי המתלונן שומר על שגרת חייו ועל חוש ההומור שלו, אף כי חווה אירוע מטלטל. ב"כ הנאשם טען כי יש לתת את הדעת למתחם העונש ההולם שנקבע ע"י בית המשפט העליון בפסק דין פייסל (ע"פ 7655/12), לפיו מתחם העונש ההולם בגין עבירת שוד רגילה, לא מתוחכמת וללא אלימות, נע בין עונש של 6 חודשי מאסר בפועל עד 24 חודשי מאסר בפועל. ב"כ הנאשם הגיש אסופת פסיקה מטעם ההגנה, להמחשת עמדתה לעונש בתיק זה (נע/1), וטען כי בענייננו מתחם העונש ההולם צריך להיות אף נמוך יותר מזה שנקבע בפסק דין פייסל הנ"ל, שכן בתיק זה עסקינן, לשיטתו, בנסיבות קלות יותר.

לטענת ב"כ הנאשם, יש לקבוע את עונשו של הנאשם ברף התחתון של מתחם העונש ההולם לו טוענת ההגנה, וזאת בהינתן התסקיר החיובי, המלמד על נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם, אשר הסתבך לראשונה בפליליים רק בגיל 27, וזאת חרף התמכרותו מגיל צעיר לסמים והיותו דר רחוב. ב"כ הנאשם הלן על כך כי משפחתו של הנאשם ניתקה עמו קשר לאחר שביצע אך עבירה אחת של התפרצות. עוד טען ב"כ הנאשם, כי מהתסקיר עולה כי הנאשם הוא בעל ערכים נורמטיביים המתמודד, כאמור, עם התמכרות. נטען כי הנאשם לוקח אחריות מלאה על מעשיו ומביע רצון להיגמל מסמים, דבר שלא ניתן, בשלב זה, בקהילה, נוכח העובדה שאין לנאשם תמיכה מחוץ לבית הסוהר. נוכח המלצת התסקיר לשלב את הנאשם בהליך טיפולי בין כותלי בית הסוהר, ונוכח התמונה המצטיירת מהתסקיר, ביקש ב"כ הנאשם לשקול בתיק זה חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם ולחילופין, לקבוע את עונשו של הנאשם ששיתף פעולה עוד בשלב החקירה, בתחתית מתחם העונש ההולם לו טוענת ההגנה.

אשר להפעלת המאסר המותנה ביקש ב"כ הנאשם, להורות על חפיפת חלק גדול מהמאסר המותנה למאסר בפועל שיושת בתיק זה, שכן מדובר במאסר מותנה ארוך בגין עבירה אחרת, מה גם שאין לחובת הנאשם הרשעות קודמות בנוסף להרשעה בגינה הושת המאסר המותנה. לעניין הפיצוי, מבקש ב"כ הנאשם כי הפיצוי יהיה מידתי ויתחשב בנזק המועט שנגרם, לטענתו, למתלונן.

דיון והכרעה

7. תיקון מס' 113 לחוק העונשין מתווה את העיקרון המנחה את ביהמ"ש בבואו לגזור דינו של נאשם, שהינו, לפי סעיף 40ב לחוק העונשין, עיקרון ההלימה, לפיו צריך להתקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. יחס זה מבטא, למעשה, את עיקרון הגמול (ראו: ע.פ. 1523/10

פלוני נ' מדינת ישראל, 18/4/12). סעיף 40 לחוק העונשין קובע כי על ביהמ"ש לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה הנ"ל. לשם כך, יתחשב ביהמ"ש בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הכלולות בסעיף 40ט לחוק העונשין.

8. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע עבירת ניסיון השוד בענייננו הם בטחוננו, כבודו ושלומנו הגופני והרגשי של המתלונן כמו גם זכותו להלך מחוץ לביתו בביטחון ושלווה, וזאת לצד תחושת הביטחון הכללית הנפגעת אף היא. להמחשת הפגיעה בתחושת הביטחון הנגרמת מעבירות השוד המבוצעות באופן של תקיפה ברחוב, יפים דבריו הבאים של בית המשפט העליון שנאמרו בע"פ 6862/13 חג'אזי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (7/7/2014):

"עבירות של שוד על דרך תקיפה ברחוב פוגעות לא רק בקורבן, אלא בתחושת הביטחון האזרחית הכללית. אחת הציפיות הראשונות של אנשים היוצאים מביתם לרחובות העיר היא היכולת להתנהל בביטחון וללא אימה, ולא כל שכן בסביבה היומיומית והמוכרת".

9. בית המשפט העליון בשורה ארוכה של פסקי דין שב וקבע, כי מן הראוי ככלל להשית על מבצעי עבירות של שוד עונשי מאסר בפועל משמעותיים. בנקודה זו יפים דבריו הבאים של בית המשפט העליון, כפי שנאמרו זה מכבר בע"פ 3219/09 פיראס חביבי נ' מ"י (7/7/09), מפי כב' השופט רובינשטיין: "ככלל עבירות שוד דיןן מאסר בפועל, והטעמים לכך ברורים - הצורך בהרתעה ובגמול, וגם בהרחקת עבריין מן החברה לתקופה מתאימה...". כאן ראוי להזכיר כי העונש המרבי הקבוע לצד עבירת הניסיון זהה לזה הקבוע לצד העבירה המושלמת, וזאת לא בכדי. המקרה שבפנינו ממחיש את ההצדקה בקביעת אותו עונש מרבי לצד עבירת הניסיון, שהרי הנאשם שבפנינו חדל ממעשיו אך נוכח צעקותיו של המתלונן שנאבק בו ונוכח העובדה שאשה זרה הבחינה במעשיו וצעקה אף היא. עוד ראוי להדגיש כי הנאשם לא הרפה ואף המשיך לנסות להוציא את ארנקו של המתלונן מכיסו לאחר שזה נפל על חומת הבטון.

10. בנוסף אציין, לחובת הנאשם, את גילו המבוגר של המתלונן שהיה בעת האירוע בן 85. הנאשם ניצל במקרה זה את גילו הצעיר אל מול גילו המבוגר מאוד של המתלונן ואת פער הכוחות ביניהם ובחר במתלונן כ"טרף קל" מבחינתו כדי להשיג "רווח קל". כאן ראוי להביא את הדברים הבאים שנאמרו בע"פ 5034/13 דזלילוב נ' מדינת ישראל (17/9/4): "... מחובתם של בתי המשפט להעביר מסר מרתיע, וחד משמעי, לפיו כל מי שבוחר בדרך עבריינית ואלימה כדי להשיג רווחים קלים על חשבון הזולת, תוך פגיעה פיזית ונפשית בקורבנות חסרי מגן, אחת דינו להישלח מאחורי סורג ובריח לתקופה משמעותית וממושכת".

11. במיוחד יפים בענייננו דבריו הבאים של בית המשפט העליון, כפי שנאמרו בע"פ 5213/08 יצחק וינדמו נ' מ"י (9/5/07), מפי כב' השופטת עדנה ארבל: "עבירת השוד בפני עצמה חמורה היא, וכאשר היא מופנית אל החלש והקשיש בחברה שהסיכוי להתנגדותו הוא קטן, היא חמורה שבעתיים. הפגיעה במתלונן חסר הישע אינה אך פגיעה פיזית, אלא יש בה פגיעה בביטחוננו של המתלונן להסתובב כרצונו ברחובות העיר ולצאת מביתו כאשר הוא חפץ בכך. פגיעה זו קשה לרפא". הנה כי כן, גילו המבוגר של המתלונן בתיק זה מוסיף נופך מיוחד של חומרה לנסיבותיו, דבר שאינו מאפשר לקבוע מתחם עונש הולם ברף תחתון של מספר חודשי מאסר בפועל בלבד, כפי שמבקש ב"כ הנאשם.

12. לאמור לעיל יש להוסיף כי הנאשם עקב אחרי המתלונן ממוקם השוק עד למקום חניית רכבו, דבר המלמד על תכנון המעשים אף אם אין עסקינן בתכנון מבעוד מועד. עם זאת, לטובת הנאשם, יש לציין כי מעשיו לא גרמו למתלונן לנזקי גוף ורכוש, והוא ממשיך, למרבה המזל, לנהל אורח חיים עצמאי, למרות הפגיעה הרגשית בו, כמתואר בתסקיר נפגע העבירה.

13. במסגרת בחינת מדיניות הענישה הנהוגה בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, תובא הפסיקה הבאה:

• בת"פ (מחוזי חיפה) 37385-04-13 מ"י נ' פלוני ואח' (3/9/13) הושת על נאשם שהורשע, עפ"י הודאתו, בעבירה לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין (שוד של מכשיר טלפון נייד) עונש של 21 חודשי מאסר בפועל, תוך קביעת מתחם ענישה הולם בין שנת מאסר בפועל לשלוש שנות מאסר בפועל. ערעור על גזר הדין הנ"ל נדחה (ראה ע"פ 7684/13 פלוני נ' מ"י, 16.3.14).

• בת"פ (מחוזי חיפה) 9343-07-14 מדינת ישראל נ' פלוני (23/12/14) דובר בנאשם שעקב ברחוב אחר המתלוננת, ילידת 1950, במטרה לשדוד אותה. בהמשך לכך, ניגש הנאשם אל המתלוננת ומשך בחוזקה ברצועת התיק שלה, במטרה לגנוב אותו, אולם המתלוננת אחזה בו בחוזקה. הנאשם לא הירפה והמשיך למשוך את תיקה של המתלוננת, אשר נבהלה ממעשהו והחלה לצעוק ומשגבר חששה, כי הנאשם יפגע בה, הרפתה מהתיק. הנאשם משך את התיק מידי המתלוננת ובו סכום כסף קטן במזומן, כרטיס אשראי ופריטים אישיים נוספים ונמלט מהמקום. הנאשם הנ"ל הורשע בביצוע עבירת שוד, מכוח סעיף 402(א) לחוק העונשין. בית המשפט ציין כי המדובר בשוד של אישה מבוגרת בת 64 וקבע מתחם ענישה הולם שנע בין 12 חודשי מאסר בפועל ל- 30 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם הנ"ל, אשר הודה בהזדמנות הראשונה ואשר בעברו הפלילי היו הרשעות קודמות, אם כי ישנות, הושת עונש של 20 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, לצד רכיבי ענישה של מאסר על תנאי ופיצוי לטובת המתלוננת.

• בת"פ 29491-08-14 (מחוזי חיפה) מ"י נ' אבו זיד (29/1/15), הטלתי על נאשם שהורשע מכוח הודאתו בביצוע עבירה של שוד, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, עונש של 18 חודשי מאסר בפועל בצירוף עונש של מאסר על תנאי ופיצוי לטובת המתלוננת. במקרה הנ"ל דובר בנאשם בעל עבר פלילי, לרבות בעבירות רכוש, ואף במקרה הנ"ל לא נגרם למתלוננת נזק גופני.

• בפסק דין פייסל הנ"ל (ע"פ 7655/12 פיסל נ' מ"י, 4/4/13) דובר במערער, בעל עבר פלילי נקי, אשר הושת עליו בגזר הדין בבית המשפט המחוזי, לאחר שהורשע בביצוע עבירת שוד, לפי סעיף 402 (א) לחוק העונשין, עונש של מאסר בפועל לתקופה של 30 חודש, בצירוף עונשים נלווים. בית המשפט העליון קבע, כי לא ניתן במקרה הנ"ל די משקל לנסיבותיו האישיות של המערער, לגילו הצעיר, להודאתו ולהיעדר עבר פלילי, ומשכך הקל בעונשו של המערער והעמידו על 20 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון, מפי כב' השופט ג'ובראן, ציין אכן בפסק הדין הנ"ל כי, בהינתן עבירת שוד המבוצעת שלא על בסיס תכנון מוקדם, באופן ספונטני וללא שימוש בנשק, תוך שלנפגע העבירה נגרמו נזקים שאינם חמורים, ניתן לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 6

חודשי מאסר בפועל לבין שנתיים מאסר בפועל. דא עקא שבמקרה זה שבפנינו קיימת נסיבה נוספת לחומרה הנעוצה בהיות המתלונן קשיש, דבר שאינו מאפשר את אימוץ מתחם העונש ההולם הנ"ל בתיק זה.

14. עוד אפנה לפסק דינה של כב' השופטת חיות (כתוארה אז) שניתן בע"פ 4125/14 חרב נגד מדינת ישראל (6/1/2015). באותו מקרה ניסה המערער לשדוד חנות מכולת באמצעות אקדח דמי, והוא הורשע בעבירה של ניסיון שוד לפי סעיפים 402(א) ו-25 לחוק. וכך קבע בית משפט העליון בעניינו: "...בהינתן רמת האלימות שהופעלה נגד המתלונן במקרה דנן, אשר לא הייתה מן הקשות (סעיף 40ט(10) לחוק), ואף כי אין להמעיט מן ההשפעות הנפשיות העלולות להיגרם לנפגע בעבירת שוד, דומה כי הנזק במקרה דנן אינו משמעותי וכי המתלונן הצליח די בקלות להכניע את המערער ולהבריחו מן המקום (סעיף 40ט(4) לחוק). פוטנציאל הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה אף הוא לא היה מן הגבוהים במקרה דנן, בהינתן העובדה שהמערער השתמש באקדח פלסטיק (סעיף 40ט(3) לחוק). נסיבות אלה כולן יש בהן כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם ואני סבורה כי במקרה דנן יש להעמידו על טווח שבין שנה לשלוש שנות מאסר בפועל". כאן ראוי להדגיש כי גם בעניינו נאבק, כאמור, המתלונן בנאשם שבסופו של דבר הוברח מהמקום, ואף במקרה דנן לא הפעיל הנאשם רמת אלימות קשה כלפי המתלונן, אשר לא ניזוק משמעותית חרף גילו המבוגר.

15. בנוסף לעבירת הניסיון לשוד הורשע הנאשם גם בעבירה של החזקת סמים לצריכה עצמית. עבירות הסמים מסכנות את בטחון בציבור בכלל ואת בטחונו של המשתמש בסם בפרט ובד בבד הן פוגעות במרקם החברתי התקין במדינתנו. נוכח העובדה שבתיק זה עסקינן, כאמור, בעבירת עוון שעניינה החזקת סם לצריכה עצמית בכמות קטנה, הרי שאין בה כדי להוסיף נופך ממשי של חומרה לנסיבותיו של האירוע. ראוי לציין בנקודה זו כי העבירות בתיק זה בוצעו על רקע התמכרותו של הנאשם לסמים, כפי שעולה מהתסקיר בעניינו.

16. לאחר שבחנתי את הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות שבפנינו, את נסיבות ביצוע העבירות ונתתי דעתי למדיניות הענישה הנהוגה, הגעתי לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם בתיק זה נע בין עונש של 12 חודשי מאסר בפועל לבין עונש של 36 חודשי מאסר בפועל.

17. במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות אציין את הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, המגלמת בחובה חרטה ונטילת אחריות על המעשים, כפי שעולה מתסקירו של שרות המבחן בעניינו של הנאשם ומדבריו בדיון בפניי. עוד אוסיף, לקולה, את נסיבות חייו הקשות של הנאשם, כמתואר בתסקיר ובטיעוני הסנגור לעונש שהובאו לעיל. עסקינן בבחור צעיר בן 29 שהתדרדר לשימוש בסמים קשים. עברו הפלילי אינו מכביד והוא כולל אך הרשעה קודמת אחת אם כי אף היא בעבירת רכוש מסוג פשע (עבירת התפרצות) ובגינה הושת על הנאשם מאסר מותנה בן 8 חודשים שיש להפעילו בתיק זה ואשר לא היה בו כדי להרתיע את הנאשם מלשוב ולבצע עבירות על רקע התמכרותו לסמים. התסקיר בעניינו של הנאשם הינו בעיקרו חיובי, כנטען ע"י הסנגור, אולם אין הוא בא בהמלצה לשיקומו של הנאשם בקהילה בהינתן העובדה שהנאשם אינו מעוניין בשיקום בקהילה ואף אין מי שיערוב לשחרורו ולשילובו בהליך הטיפול. אי לכך, אין מקום בתיק זה לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמים הנוצצים בשיקומו של הנאשם. עם זאת, ולאחר שקלול הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, החלטתי למקם את עונשו של הנאשם קרוב לרף התחתון של

מתחם העונש ההולם הנ"ל, וזאת לצד הפעלת המאסר המותנה במצטבר לעונש המאסר בפועל והשתת עונש נוסף ומרתיע של מאסר על תנאי וכן פיצוי לטובת המתלונן. כאן אציין כי הכלל העולה מסעיף 58 לחוק העונשין קובע הצטברות המאסר על תנאי המופעל לעונש המאסר בפועל. לא מתקיימים בתיק זה טעמים המצדיקים חפיפה כלשהי של המאסר המותנה המופעל לעונש המאסר בפועל, מה גם שבניגוד לטענת הסנגור, הרי שתקופה של 8 חודשי מאסר מותנה אינה תקופה ארוכה ועבירת ההתפרצות דומה בסוגה לעבירה של ניסיון שוד, שכן שתיהן עבירות רכוש.

18. בסיכומי של דבר, אני דנה את הנאשם, כדלקמן:

· למאסר בפועל לתקופה של 13 חודשים.

· אני מורה על הפעלת המאסר על תנאי בן ה-8 חודשים שהושת על הנאשם

ב-ת.פ. 7108-10-17 בבית משפט השלום בחיפה, וזאת במצטבר לתקופת המאסר בפועל הנ"ל.

· סה"כ ירצה הנאשם מאסר בפועל לתקופה של 21 חודשים בניכוי ימי מעצרו (מיום 19/8/19).

· למאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 שנים, והתנאי הוא לבל יעבור הנאשם עבירת אלימות מסוג פשע לפי חוק העונשין, התשל"ז - 1977.

· למאסר על תנאי לתקופה של 5 חודשים למשך 3 שנים, והתנאי הוא לבל יעבור הנאשם עבירת אלימות מסוג עוון לפי חוק העונשין, התשל"ז - 1977 או עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התשל"ג-1973.

· אני מורה לנאשם לפצות את המתלונן פיצוי בסכום של 8,000 ₪ אשר יופקד ע"י הנאשם עבור המתלונן בקופת בית המשפט עד ליום 01/04/2020.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לשירות המבחן.

המאשימה תמציא תוך 7 ימים לתיק בית המשפט הודעה בכתב לעניין פרטיו של המתלונן לצורך העברת סכום הפיצוי לידיו.

בשולי גזר הדין מובאת בזה המלצתי לשירות בתי הסוהר לשלב את הנאשם במסגרת הליך טיפולי של גמילה בין כותלי בית הסוהר, כמומלץ בתסקיר שירות המבחן בהתאם לבקשת הנאשם.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ד כסלו תש"פ, 12 דצמבר 2019, במעמד ב"כ המאשימה, עו"ד משה איל, ב"כ הנאשם עו"ד אירנה לוריה והנאשם באמצעות שב"ס.